

Romanya'da Millileştirme Tedbirleri Veya Buna Benzer Kanunî ve İdarî Diğer Tedbirlerden Zarar Görmüş Türk Mal, Hak ve Menfaatlerinin Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışışleri ve Plan Komisyonları Raporları (1/200)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : 71 - 1010/4560

6 . 8 . 1974

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 15 . 7 . 1974 tarihinde kararlaştırılan «Romanya'da Millileştirme tedbirleri veya buna benzer kanunî ve idarî diğer tedbirlerden zarar görmüş Türk Mal, Hak ve Menfaatlerinin Tasfiyesi Hakkında Kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Hükümetimiz ile Romanya Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 22 . 6 . 1965 tarihinde Bükreş'de imzalanan «askıda olan malî meselelerin halledilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Halk Cumhuriyeti arasında anlaşma» 1 . 12 . 1966 gün ve 789 sayılı Kanunla onaylanmıştır.

Bu Anlaşma ile, Romanya Halk Cumhuriyeti Hükümeti, Devletimizin ve Türk uyruklu hakikî ve hükmi şahısların Romen Hükümetince alınmış olan millileştirme tedbirleri veya buna benzer kanunî ve idarî diğer tedbirlerden zarar görmüş mal, hak ve menfaatleri için Hükümetimize 275 bin Amerikan Dolarlık götürü bir meblağı kesin ve toptan bir tazminat olarak ödemeyi yükümlenmiş, tazminatın tamamının ödenmesi ile de, hal suretine bağlanan talepler nev'inden iddialar bakımından ibra edilmiş bulunmaktadır.

Anlaşmanın 3 ncü maddesiyle Hükümetimizin yetkisi dahilinde bulunan ve Romanya Halk Cumhuriyetinin hiç bir şekilde sorumluluk yüklenmediği götürü meblağın dağıtımı, ehemmiyeti haiz bir mesele olarak mütalâa edilmiştir.

Gerçekten, tazminata müstehak olanların tespiti, zarar gören mal, hak ve menfaatlerin kıymetlerinin takdiri, tazminatın ne suretle ve ne nispette dağıtılacağı ehemmiyeti bilinen konulardır.

Gerçi, 22 . 6 . 1965 tarihli Anlaşma zeminini hazırlayan 8 . 4 . 1960 tarihli Ticaret ve Ödeme Anlaşmasına Ek Protokoldeki mektuba istinaden 7 - 24 Kasım 1960 tarihleri arasında Bükreş'de yapılan ihzarî görüşmeler sonunda düzenlenen 24 Kasım 1960 tarihli Protokolu müteakıp, Romen Hükümetine dermeyan edilebilecek taleplerin tespitine çalışılmıştır,

Özellikle;

— 24 . 11 . 1960 tarihli Protokolün muhtevası 4 Ocak 1961 tarihinde gazeteler vasıtasıyla ilgililere duyurulmuş, Romanya'da taşınmaz mal ve diğer alacaklara sahip vatandaşlarımızın ellerinde mevcut belgelerle Dışışleri Bakanlığına başvurmaları istenmiş,

— 16 . 5 . 1963 tarihinde Başbakanlık (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü), Maliye, Ticaret ve Dışişleri bakanlıkları temsilcilerinden bir altkomisyon teşkili suretiyle, 22 . 5 . 1963 tarihinden itibaren ibraz edilen belgeler tetkik edilmiş, Komisyonca tespit edilen eksikliklerin tamamlanmasını teminen Haziran 1963 ayı içinde de istenilen belgeleri en geç 5 . 7 . 1963 tarihine kadar Dışişleri Bakanlığına göndermeleri, aksi halde dosyalarının işlemde kaldırılmış sayılacağı, ilgililere tebliğ olunmuş,

— Bu arada, Bükreş Büyükelçiliğimiz ile Köstence Başkonsolosluğumuz, ilgili Bakanlık ve bankalarla haberleşme yapılmak suretiyle lüzumlu bilgi ve belgelerin teminine imkân nispetinde gayret gösterilmiştir.

Buna rağmen bütün talepleri birer belgeye istinat ettirmek mümkün olamamıştır.

Nitekim, bu suretle teşkil olunan dosyalar Altkomisyonca tekrar gözden geçirilerek,

- a) Bütün belgeleri tam olup, Romen Hükümetine dermeyeran edilebilecek talepleri muhtevi dosyalar,
- b) Belgeleri tamam olmamakla beraber, yine de bir talep konusu yapılabilecek dosyalar,
- c) Belge noksanlığı ve diğer sebeplerle dermeyeran edilmesine imkân olmayan talepleri ihtiva eden dosyalar,

Olmak üzere üç katagoriye ayrılmıştır. Bunlardan ilk iki katagoriye dahil bulunan dosyalar Romanya'ya götürülmüş, üçüncü katagoriye dahil olanlar haklı olarak götürülmemiştir. Zira, belge noksanlığı ve diğer sebeplerle dermeyeran edilmesine imkân olmayan talepleri muhtevi dosyaların götürülmesinde amelî bir fayda mülâhaza olunmamıştır.

Hal böyle olmakla beraber,

Romen Hükümeti ile 22 . 6 . 1965 tarihli Anlaşmanın imzasına tekaddüm eden müzakerelerde, götürülen dosyalar konusu talepler ayrı ayrı tetkik edilmiş ise de, tazminat her dosya için ayrı ayrı değil götürü olarak tespit edilmiştir.

Anlaşma ile, Romanya'da millileştirme veya buna benzer tedbirlerden 22 . 6 . 1965 tarihine kadar zarar görmüş Türk, mal, hak ve menfaatleri bakımından Romen Hükümetinin ibra edilmiş olması ve ileride bu neviden bir talepten önceden ferâğat edilmesi, alınan tazminatın, bahis konusu tedbirlerden mezkûr tarihe kadar zarar gören Türk mal, hak ve menfaatlerinin tamamına şamil olduğu da tereddüde yer vermeyecek nitektedir.

Halbuki, yukarıda belirtildiği üzere, üçüncü katagoriye dahil taleplerin dermeyeran edilmesi ve ikinci katagoriye dahil taleplerden bazılarının da müzakereler sonunda tevsiki kabil olmamıştır.

Bu talep ve iddialar haklı ise, talep sahiplerinin tazminattan faydalandırılmaları bir zarurettir.

Her ne kadar, 24 Kasım 1960 tarihli protokol muhtevasının 4 Ocak 1961 tarihli gazetelerde neşri ve ilgililere Dışişleri Bakanlığınca mevcut belgeleri ile başvurmaları hakkındaki tebliğ üzerine, müracaat edenlerden belgeleri noksan olanlara veya hiç belge ibraz etmeyenlere Haziran 1963 ayı içinde Dışişleri Bakanlığınca yapılan tebliğlerde, istenilen belgeleri 5 . 7 . 1963 tarihine kadar göndermedikleri takdirde dosyalarının işlemde kaldırılabileceği yazılı ise de, kanunların himayesinde bulunan bir hakkın, kanuna istinat etmeyen bir tebliğle düşürülmesi mümkün görülmemiştir.

Bununla beraber yapılan ilân ve tebliğlere rağmen 5 . 7 . 1963 tarihine kadar müracaat etmemiş olanların sonradan vaki taleplerinin dikkate alınmaması hak ve nasafet kaidesi icabıdır.

Diğer taraftan tazminatın her dosya için ayrı ayrı tespit edilmemiş olması ve zarar gören mal, hak ve menfaatlerin gerçek kıymetlerinin kesinlikle bilinmemesi, tazminatın belli esaslar dairesinde dağıtımını gerektirmiş; zarar görmemiş olanlar için tazminat ödenmesi bahis konusu olmadığından, zarar görme iddiasının tevsiki zarurî bulunmuş ve bu maksatla tasarı sevk edilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Tasarının;

Birinci maddesi kanunun konusunu belirtmektedir.

İkinci maddesi tazminattan faydalanacakları tayin etmekte ve anlaşmanın 1 nci maddesine uygun olarak tazminattan faydalanmak için, şahısların hem millileştirme veya buna benzer kanuni ve idarî tedbirlerin alındığı anda ve hem de anlaşmanın imzası tarihi olan 22 . 6 . 1965 tarihinde Türk Vatandaşı olması ve 5 . 7 . 1963 tarihine kadar Dışişleri Bakanlığınca müracaat etmiş bulunması şartı aranmaktadır.

Maddenin son fıkrasına bu hükümlerin birinci fıkrada yazılı şahısların mirasçuları anlaşmanın imzası tarihinde Türk Vatandaşlığında buldukları takdirde onlara da uygulanacağı yolunda ve anlaşmaya uygun olarak hüküm konulmuştur.

Üçüncü maddesi tazminatın şümulünü tayin etmektedir. Buna göre tazminat ancak Romen Hükümetince alınan tedbirlerden 22 . 6 . 1965 tarihine kadar zarar görmüş mal, hak ve menfaatler için bahis konusu olup, Romen Hükümetince hiç bir tedbire tabi tutulmamış mal, hak ve alacaklar tazminat talebinin kabulünü gerektirmez.

Bu maddenin a-h fıkraları, tazminatın şümulü dışında kalan mal, hak ve menfaatleri ayrıca belirtmektedir.

Söyle ki,

Anlaşma 22 . 6 . 1965 tarihine kadar zarar görmüş mal, hak ve menfaatlere taallük ettiğinden, bu tarihten itibaren zarar gören mal, hak ve menfaatlerin,

Romen parasının harp içinde kıymetini çok kaybetmesi, 1947 ve 1952 stabilizasyon tedbirlerine (ki 1947 de halk elindeki paranın muayyen bir kısmı 1/20 000 nispetinde ve bu suretle değiştirilen Ley'de tekrar 1/200 nispetinde yeni Ley'le değiştirilmiştir.) rağmen adeta sıfıra müncer olması sebebiyle, bankalardaki paralarla banknotların ve tahvillerin (hisse senetlerinin),

Stabilizasyon tedbirleri ile birlikte esasen kıymetini kaybetmiş, zamanında değiştirilmemiş ve muayyen bir limit dahilinde ödenip bakiyesi vergi addedilen dahili istikraz tahvillerinin,

Romen Hükümetince el konulan mal, hak ve menfaatlerin tazminatın bahis konusu olması ve bunun dışında kalması itibarıyla ikinci dünya harbinde, harpte zarar gören malların,

Romen mevzuatına göre emeklilik müessesesinin sosyal yardım müessesesi olması, bundan faydalanmayanların haklarının Devlete intikal etmeyip diğer iştirakçilerin faydalanması, harice giden, ölen ve memurluktan ayrılanların bu müesseseden faydalanmaması sebebiyle emeklilik primlerinin.

Anlaşmaya ilişkin mektupta, vatandaşlarımızın Romanya'da özel mülkiyetlerinde bulunan mallar üzerinde Romen mevzuatına göre Romen vatandaşları ile aynı haklara sahip bulunduğu teyit edilmiş olması sebebiyle, 22 . 6 . 1965 tarihinde özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların,

Tazminatın dışında kaldığı ve bunlar için ödeme söz konusu olmadığı, ayrıca zikredilmiştir.

Dördüncü maddede hakların ispatı bakımından ibrazı zaruri belgeler sayılmıştır.

Beşinci maddesi dördüncü maddeye bir istisna teşkil etmekte, Romen Hükümeti ile yapılan müzakerelerde, Türk heyetince düzenlenen fiş ve tutanaklarda Romen Hükümetince millileştirildiği veya buna benzer kanunî ve idarî diğer tedbirlere tabi tutulduğunun kabul edildiği yazılı mal, hak ve menfaatler için ayrıca dördüncü maddenin (C) fıkrasında bahse konu belgelerin aranmaması prensibi getirilmektedir.

Altıncı maddesi, anlaşmanın ihtiva ettiği hükümler yönünden vukuu muhtemel haksızlığı önlemeye, hak sahiplerinin tespitini ve dağıtımın kısa zamanda yapılmasını temine ve hak düşümü müddetine ait hükmü ihtiva etmekte ve tasarının sevk sebeplerinden başlıcasını teşkil etmektedir. Maddeye göre;

Evvelce Dışişleri Bakanlığınca yapılan ilân üzerine müracaat edenler, kendilerine yapılacak tebligatı müteakip belli süre içinde 4 ncü maddede yazılı belgelerden istenilenleri ibraz etmedikleri takdirde talep hakları düşmüş olacaktır. Bununla beraber veraset belgesinin ibrazı için ayrı bir hüküm konulmuştur.

Yedinci maddesinde, hak sahiplerinin tespit ve tazminat miktarını takdir işlerinin bir komisyon tarafından yapılmasına ve komisyonun bu konudaki çalışmalarına ait hükümler yer almaktadır.

Sekizinci maddesi ile, tazminat olarak alınan para ve onun gelirleri toplamının dağıtımına esas olacağı hükme bağlanmıştır.

Dokuzuncu maddesi kıymet takdirine müteallik hükümleri ihtiva etmektedir.

Yukarıda ifade edildiği üzere, müzakerelerde her dosya için ayrı ayrı tazminat tespit edilmemiştir. Bu itibarla götürü olarak alınan tazminatın, zarara uğrayan mal, hak ve menfaatlerin kıymetine göre dağıtılması zaruridir.

Onuncu maddesi, tazminatın ödenmesiyle ilgilidir.

Hak sahibi olmadıklarına karar verilenlerle tazminatın azlığından dolayı itiraz edenler için, tazminattan bir miktarı bu itirazlar neticesine kadar dağıtım dışı bırakılmaktadır.

Onbirinci maddesi komisyon kararlarına yapılacak itirazlarla ilgili bulunmaktadır.

Komisyon kararlarına aynı komisyon nezdinde bir defaya mahsus olmak üzere itiraz hakkı tanınmış ve bu suretle muhtemel hataların idarî kaza mercilerine gidilmeden kısa zamanda ıslah imkânı verilmiştir.

Onikinci maddesi, 7 nci maddede bahse konu yönetmeliğin Maliye Bakanlığınca hazırlanıp yürürlüğe konulmasını temin gayesine matuftur.

Onüçüncü ve ondördüncü maddeleri yürürlük ve yürütme ile ilgilidir.

Tasarının kanunlaşması halinde, Romen Hükümetinden alınan tazminatın hak sahiplerine dağıtımını imkân dahilinde girecektir.

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/200

Karar No. : 31

26 . 2 . 1975

Yüksek Başkanlığa

Romanya'da Millileştirme Tedbirleri veya Buna Benzer Kanunî ve Diğer Tedbirlerden Zarar Görmüş Türk Mal, Hak ve Menfaatlerinin Tasfiyesi Hakkında kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin de katılmalarıyla, Komisyonumuzda görüşüldü.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonunda, gerekçede açıklanan hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş, ancak, tasarının 7 nci maddesinin 1 nci paragrafında hak sahiplerine verilecek tazminatı tespit yetkisine sahip «Takdir ve Tevzi Komisyonu» nun, 1135 sayılı Kanununun 5 nci maddesinin (a) fıkrasında belirtilmiş bakanlıklarla birlikte herhangi bir bankanın değil, Merkez Bankası temsilcisinin katılmasıyla kurulması uygun görülerek, banka kelimesinin kaldırılıp, «Merkez Bankası» kelimesinin eklenmesi, yine aynı maddenin sonuna «yönetmelik 2 ay içinde hazırlanır ve büro bu süre içinde teşkil olunarak çalışmaya başlar» hükmünün eklenmesine, tasarının 10 ncu maddesinin 3 ncü paragrafının son cümlesinin «ihtilâflı dosyalar için, mevcut paranın % 30'u bloke edilir ve % 70'i avans olarak hak sahiplerine verilir» şeklinde değiştirilmesine, tasarının 12 nci maddesine de yönetmelik kelimesinden sonra «2 ay zarfında» ifadesinin eklenmesi uygun görülmüştür.

Bu değişiklik ve eklerle Komisyonumuz tasarının gerekçesine uygun olarak tevziat yapacak büroanın ve çıkarılacak yönetmeliğin sürüncemede kalabilmesi ihtimalini bertaraf edebilmek, hak sahiplerine yıllardır, kavuşamadıkları haklarının % 70'inin avans olarak dağıtılmasına imkân vererek de yıllardır devam eden mağduriyetlerine kısa zamanda son verebilmek umudunu taşımıştır.

Yapılan bu değişiklik ve eklerle tasarının kabul edilmesine, Komisyonumuzun 19 Şubat 1975 günü yaptığı toplantısında karar verilmiştir.

Plan Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Zonguldak
C. Karakaş
Ankara
S. Selek
Manisa
A. Balkan

Başkanvekili
Zonguldak
M. Z. Okur
Bursa
C. Külahlı
Manisa
N. Özgür

Sözcü
İstanbul
R. Ülker
İstanbul
C. Suer
Nevşehir
R. Üner
İmzada bulunamadı.

Urfa
N. Aksoy

Ankara
N. Evliyagil

Bütçe Plan Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plan Komisyonu
Esas No. : 1/200
Karar No. : 60

9 . 6 . 1975

Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuza havale buyurulan «Romanya'da Millileştirme Tedbirleri veya buna benzer kanunî ve idarî diğer tedbirlerden zarar görmüş Türk mal, hak ve menfaatlerinin tasfiyesi hakkında Kanun tasarısı», Dışişleri ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin de hazır bulunduğu oturumda görüşüldü.

Hükümetimiz ile Romanya Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 22 . 6 . 1965 tarihinde Bükreş'te imzalanan «askıda olan malî meselelerin halledilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Halk Cumhuriyeti arasında Anlaşma» 1 . 12 . 1966 gün ve 789 sayılı Kanunda onaylanmıştır.

Anılan anlaşma ile, Romanya Halk Cumhuriyeti Hükümeti, Türk uyruklu hakikî ve hükmî şahısların, Romen Hükümetince alınmış millileştirme ve benzer tedbirler neticesinde zarar görmüş hak ve mal sahipleri için Hükümetimize 275 bin Amerikan dolarlık bir meblâğı toptan ödemeyi kabul etmiş ve tazminatın ödenmesi ile de, bu durumdan doğan bütün talep ve isteklerin ibra edilmiş sayacağını belirtmişti.

Ancak, götürü meblağın dağıtımı; çok karışık bir durum yaratmaktadır. Gerçekten, tazminata hak kazananların tespiti, zarar gören mal, hak ve menfaatlerin kıymetlerinin takdiri, tazminatın ne suretle ve ne ölçüde dağıtılacağı büyük bir sorun olarak karşımızdadır.

4. Ocak 1961 tarihinde gazeteler aracılığı ile Romanya'da taşınmaz mal ve diğer alacaklara sahip vatandaşlarımızın ellerinde bulunan belgelerle birlikte başvurmaları duyurulmuştur. Bütün çabalara rağmen isteklerin tümünü birer belgeye istinat ettirmek mümkün olamamıştır.

Düzenlenen dosyalar üç katagoriye ayrılmıştır.

- Bütün belgeleri tam olup, Romen Hükümetine dermeyan edilebilecek talepleri içeren dosyalar,
- Belgeleri tam olmamakla beraber bir talep konu olabilecek dosyalar.
- Belge noksanlığı dolayısıyla dermeyan edilemeyecek dosyalar.

İlk iki katagorideki dosyalar Romanya'ya götürülmüş, üçüncü katagorideki dosyaların götürülmesinde bir fayda görülmemiştir.

Ancak, üçüncü katagorideki talep ve istekler haklı ise, talep sahiplerine tazminat ödenmesi yeniden olmaktadır.

Zarar görme iddialarının hukukî bir mesnede oturtulması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan gerekçeler doğrultusunda hazırlanan bu tasarı, Komisyonumuzca da yerinde bulunmuş ancak görüşmelerde Dışişleri Komisyonunun tasarı üzerinde yapmış olduğu değişiklikler esas alınmıştır.

Tasarının, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 ve 11 nci maddeleri aynen,

Dışişleri Komisyonunun 7 nci maddesi aynen, 10 ncu maddesinin son kelimesi olan «Verilir», «Ödenir» şeklinde değiştirilerek «Yönetmeliğin düzenlenmesi» matlaplı 12 nci maddesi metinden çıkartıldı ve sonra gelen madde numaraları buna göre teselsül ettirildi.

Yürürlük ve yürütme ile ilgili tasarının 12 ve 13 ncu maddeleri de aynen,

Kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Aydın
İ. Sezgin

Başkanvekili
Adıyaman
A. Ünsal

Sözcü
Kayseri
H. Nakiboğlu

Ankara
H. T. Toker

Aydın
M. Ş. Koç

Giresun
O. Yılmaz

Gümüşhane
T. Yücel

İçel
İ. Göktepe

İstanbul
A. N. Ölçen

İstanbul
M. Parlar

İzmir
C. Karagözoğlu

Kars
K. Okyay

Kayseri
C. Cebeci

Kocaeli
S. Akay

Kütahya
İ. Ersoy

Kütahya
M. Ersoy

Malatya
M. Delikaya

Malatya
A. Karaaslan

Manisa
H. Okçu

Manisa
G. Sevilgen

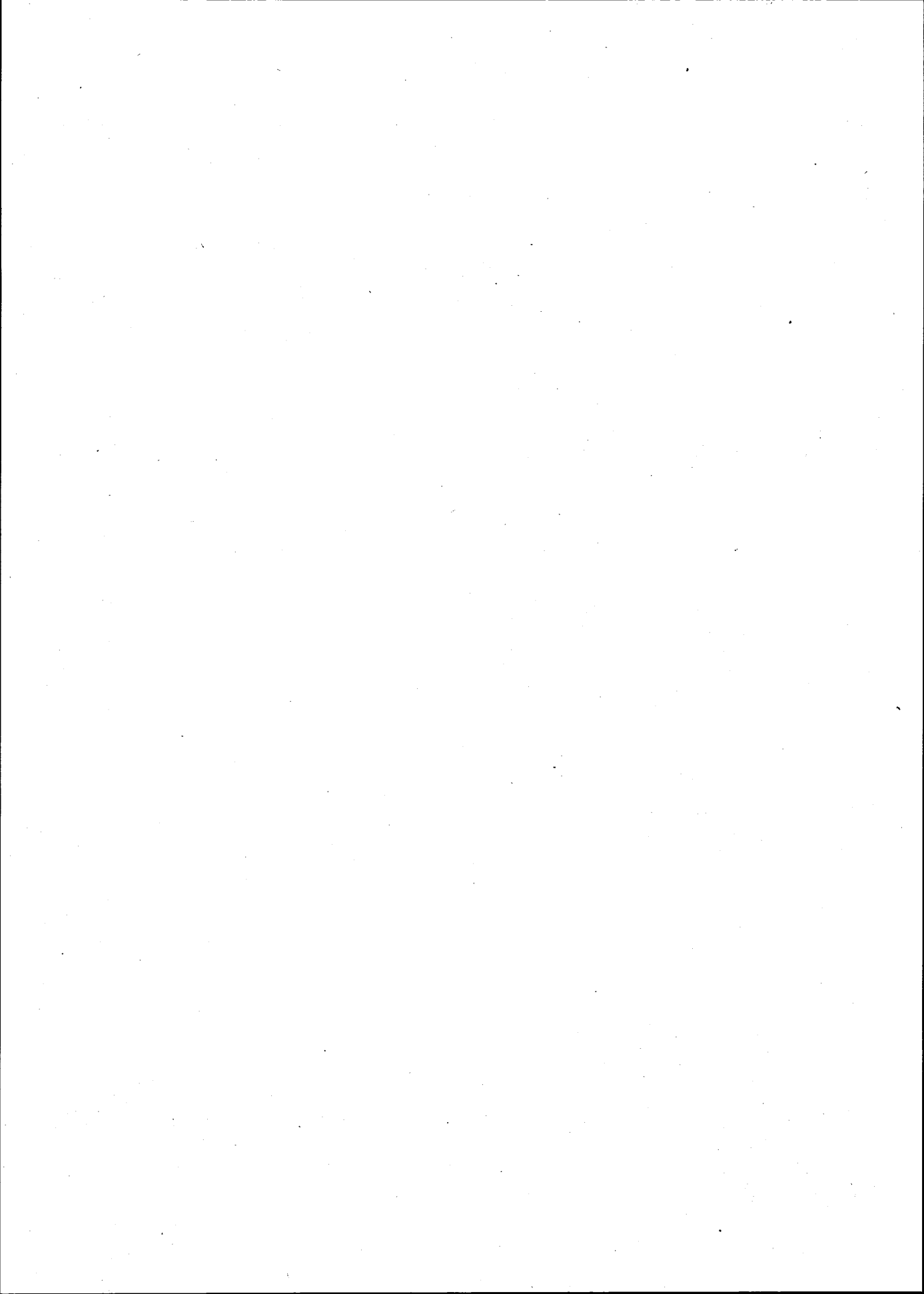
Niğde
H. Özalp

Samsun
D. Kitaplı

Sivas
A. Durakoğlu

Tokat
H. Abbas

Trabzon
Ö. Çakıroğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Romanya'da Millileştirme Tedbirleri Veya Buna Benzer Kanunî ve İdarî Diğer Tedbirlerden Zarar Görmüş Türk Mal, Hak ve Menfaatlerinin Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı

I) Konu :

MADDE 1. — Romanya'da alınmış olan millileştirme tedbirleri veya buna benzer kanunî ve idarî diğer tedbirlerden zarar görenler için, 1 . 12 . 1966 gün ve 789 sayılı Kanunla tasdik edilmiş Anlaşma gereğince Romen Hükümetinin ödediği tazminat, hak sahiplerine bu kanunda yazılı esaslar dairesinde dağıtılır.

II) Tazminattan istifade edecekler :

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı tazminattan, Türk Devleti ile Türk uyruklu hakikî ve hükmî şahıslar istifade eder.

Ancak, Türk uyruklu şahısların, Romen Hükümetince millileştirme veya buna benzer kanunî ve idarî diğer tedbirlerin alındığı anda Türk vatandaşı olup, Anlaşmanın imzası tarihi olan 22 . 6 . 1965 tarihinde de Türk vatandaşı olması ve 5 . 7 . 1963 tarihine kadar Dışişleri Bakanlığına müracaat etmiş bulunması şarttır.

Bu hükümler, Türk uyruklu şahısların mirasçıları, Anlaşmanın imzası tarihinde Türk vatandaşlığında buldukları takdirde, onlara da uygulanır.

III) Tazminatın şûmulü :

MADDE 3. — Tazminat, ikinci maddede yazılı şahısların 1 . 12 . 1966 gün ve 789 sayılı Kanunla tasdik olunan Anlaşmanın imzalandığı 22 . 6 . 1965 tarihine kadar, Romen Hükümetince alınan tedbirlerden zarar görmüş ve aşağıda yazılı olanlar dışında kalan mal hak ve menfaatleri karşılığıdır:

- a) 22 . 6 . 1965 tarihinden itibaren alınmış tedbirlerden zarar görmüş mal, hak ve menfaatler,
- b) Banknotlar,
- c) Bankalardaki paralar,
- d) Tahviller,
- e) Dahili istikraz tahvilleri,
- f) Harpte zarar görmüş mallara müteallik tazminat,
- g) Emeklilik primleri,
- h) 22 . 6 . 1965 tarihinde özel mülkiyette bulunan taşınmaz mallar.

IV) Hakkın ispatı;

a) İbrazi mecburî belgeler :

MADDE 4. — Tazminat verilmesini talep edenler, haklarını aşağıda yazılı belgelerle tevsike mecburdurlar.

a) Kayıtlı buldukları nüfus idarelerinden verilen ve vatandaşlığımızı ne suretle ve hangi tarihte iktisap ettiklerini belirten belgenin aslı,

b) Mal, hak ve menfaatlerin Romen Hükümetince alınmış millileştirme tedbirleri veya buna benzer kanunî ve idarî diğer tedbirlerden zarar gördüğünü belirten ve tedbirin alındığı tarihi de gösteren Romen resmî makamlarınca verilmiş her çeşit belge asılları veya örnekleri ile noterden tasdikli Türkçe örnekleri,

Bu belgelerin asıl veya örneklerinin bulunmaması halinde tazminat verilmesini talep edenlerin taleplerinin tetkiki ve bu belgelerin Dış Temsilciliklerimiz aracılığı ile temini için;

DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

Romanya'da Millileştirme Tedbirleri veya Buna Benzer Kanunı ve İdari Diğer Tedbirlerden Zarar GormuŐ Türk Mal, Hak ve Menfaatlerinin Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 nc maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 nc maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE PLAN KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

Romanya'da Millileştirme Tedbirleri veya Buna Benzer Kanunı ve İdari Diğer Tedbirlerden Zarar GormuŐ Türk Mal, Hak ve Menfaatlerinin Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı

I - Konu :

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

II - Tazminatın istifade edecekler :

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

III - Tazminatın Őmul :

MADDE 3. — Tasarının 3 nc maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV - Hakkın ispatı - a) İbrazi mecburu belgeler :

MADDE 4. — Tasarının 4 nc maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

Taşınmaz malların tapu senetleri veya mülkiyeti ispat eden sair belgelerin asılları veya örnekleri,
Taşınmaz mallar ile varsa 3 ncü maddenin a - h fıkrasında yazılı olanlar dışında kalan sair hak ve menfaatlerin mahiyet ve miktarını belirten belge asılları veya örnekleri,

Veya mal, hak ve menfaatlerin mahiyetini, kimlere ait olduğunu, miktar ve cinsini ve bunların tesbitine yarar sair bilgileri ihtiva eden beyannameyi,

c) İbraz veya Dış Temsilciliklerimiz aracılığı ile temin olunan ve mal hak ve menfaatlerin millileştirme tedbirleri veya buna benzer kanun ve idarî diğer tedbirlere tabi tutulduğunu gösterir belge ve yazılarda malik olarak gösterilen kişi hayatta değilse, mirasçılarını gösterir veraset belgesi,

b) Millileştirme belgesi aranmayacak haller :

MADDE 5. — Dışişleri Bakanlığınca evvelce yapılan ilân ve tebligat üzerine belge ibraz edenlerden Romen Hükümeti ile Bükreşte yapılan müzakereler sırasında, Türk Heyetince düzenlenen tutanaklarda ve fişlerde Romen Heyetince millileştirildiği veya buna benzer kanunî ve idarî diğer tedbirlere tabi tutulduğunun kabul edildiği yazılı mal, hak ve menfaatler için, dördüncü maddenin (b) fıkrasında yazılı belgeler aranmaz. Diğer belgelerden noksan olanlar talep edilir.

V) Hakkın düşümü :

MADDE 6. — Dışişleri Bakanlığınca evvelce yapılan ilân ve tebligata rağmen belge ibraz edemeyenler ile belgeleri noksan olanların, kendilerine verilecek süre içinde de istenilen belgeleri ibraz etmedikleri takdirde tazminat talep hakları düşer.

4 ncü maddenin (c) fıkrasında yazılı veraset belgesi için, tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içinde yetkili mahkemeye başvurulmuş ve kesinleştiği tarihten itibaren de aynı süre içinde ibraz edilmiş olması şarttır.

7 nci maddede yazılı komisyonca verilecek süre, üç aydan az, olamaz. Gerekliği takdirde 3 aylık bir süre daha verilebilir.

Tebliğat 7201 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılır.

VI) Hak sahiplerini ve verilecek tazminatı tespit yetkisi :

MADDE 7. — Tazminat verilmesini talep edenlerin hak sahibi olup olmadıkları, hak sahibi olanlara verilecek tazminat miktarı, 17.3.1969 gün ve (1135) sayılı Kanunun 5 nci maddesinin (a) fıkrasında yazılı bakanlıklar ve bankaca tayin olunan temsilcilerin iştirakiyle kurulan «Takdir ve Tevzi Komisyonu» tarafından tespit ve takdir olunur.

Komisyon faaliyetine yardımcı olmak üzere, Maliye Bakanlığı personeli arasından ayrıca bir büro teşkil eder.

Komisyonun görev ve yetkileri ile, büronun teşkil tarzı, tazminatın hak sahiplerine ödeme şekil ve usulleri tutulacak defterler, komisyon başkan ve üyelerine ve büroda görevlendirilen memurlara verilecek ücretler yönetmelikle tespit olunur.

(Dışışleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

(Bütçe Plan Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 5. — Tasarımın 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

b) *Millileştirme Belgesi aranmayacak haller :*
MADDE 5. — Tasarımın 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarımın 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

V - Hakın düşümü :
MADDE 6. — Tasarımın 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

VI - Hak sahiplerini ve verilecek tazminatı tespit yetkisi :

VI - Hak sahiplerini ve verilecek tazminatı tespit yetkisi :

MADDE 7. — Tazminat verilmesini talep edenlerin hak sahibi olup olmadıkları, hak sahibi olanlara verilecek tazminat miktarı, 17 . 3 . 1969 gün ve (1135) sayılı Kanunun 5 nci maddesinin (a) fıkrasında yazılı bakanlıklar ve Merkez Bankasınca tayin olunan temsilcilerin iştirakiyle kurulan «Takdir ve Tevzi Komisyonu» tarafından tespit ve takdir olunur.

MADDE 7. — Dışışleri Komisyonunun 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Komisyonun faaliyetine yardımcı olmak üzere, Maliye Bakanlığı personeli arasından ayrıca bir büro teşkil edilir.

Komisyonun görev ve yetkileri ile, büronun teşkil tarzı, tazminatın hak sahiplerine ödeme şekil ve usulleri, tutulacak defterler, komisyon başkan ve üyelerine ve büroda görevlendirilen memurlara verilecek ücretler yönetmelikle tespit olunur. Yönetmelik 2 ay içinde hazırlanır ve büro bu süre içinde teşkil olunarak çalışmaya başlar.

(Hükümetin teklifi)

VII) Tazminat olarak dağıtılacak para :

MADDE 8. — Hak sahiplerine dağıtılacak para, 1.12.1966 gün ve 789 sayılı Kanunla tasdik olunan anlaşma gereğince Romanya Halk Cumhuriyetinin ödediği 275 bin Amerikan Doları tutarı olan ve iki milli bankaya yatırılmış bulunan Türk parası ile, bunun faiz ve ikramiye gibi gelirlerinin toplamıdır.

Ancak, kesin dağıtımına başlandığı anda bankalardaki meblâğı faiz getirmeyen bir hesaba nakle Maliye Bakanı yetkilidir.

VIII) Kıymet takdiri :

MADDE 9. — Hak sahibi olduklarına Takdir ve Tevzi Komisyonunca karar verilen kişilere ödenecek tazminat, tazminatın şümülüne giren mal, hak ve menfaatlerin,

a) Tapu senetleri veya mülkiyeti ispat edici belgelerle Romen resmî makamlarınca verilen diğer belgelerde yazılı kıymetleri,

b) İlgili dış temsilciliklerimiz vasıtasıyla yaptırılacak tetkikat ve tahkikatla vasıf ve müştemilât, mevki ve yüz ölçümlerine göre tespit edilen kıymetleri,

c) (a) ve (b) fıkralarına göre kıymetlerinin tespiti mümkün olmayanlar için emsallerinin kıymetleri,

Gözönünde tutulmak suretiyle aynı komisyonca takdir olunur.

IX) Tazminatın ödenmesi :

MADDE 10. — Takdir ve Tevzi Komisyonunca hak sahiplerinin tamamı tespit edildikten ve 9 ncu madde gereğince alacakları tazminat tutarı bulunduğundan sonra ödemeye başlanır.

Hak sahipleri için takdir olunmuş tazminat tutarı, 8 nci maddede yazılı dağıtılacak tazminattan fazla olduğu takdirde, her hak sahibi için takdir olunan tazminattan gerekli oranda indirme yapılır.

Ancak, gerek hak sahibi olmadıklarına karar verilmesinden, gerek hak sahibi olduğuna karar verilmekle beraber takdir olunan tazminatın azlığından dolayı itiraz edenlerin bulunması halinde, bunların taleplerinin karşılanabilmesi için, dağıtılacak tazminat tutarının % 30'u indirildikten sonra kalan miktar, dağıtım esas tutulur;

İtiraz edenlerin haklarının ispatıyla ilgili ilâmlarda veya komisyon kararlarında yazılı miktarlar, kendilerine ödenecek tazminatın hesabında esas olur.

Hakların ispat edilememesi halinde, dağıtım dışı bırakılmış meblâğ, diğer hak sahiplerine istihkakları nispetinde ödenir.

X) Komisyon kararlarına itiraz :

MADDE 11. — Tazminat verilmesini talebedenler, Takdir ve Tevzi Komisyonunca hak sahibi olmadıkları hakkındaki kararlara; hak sahibi oldukları kabul edilenler ödenecek tazminatın hesabına esas olacak kıymet takdirine müteallik kararlara tebliğ tarihini takibeden günden itibaren 30 gün içinde ve bir defaya mahsus olmak üzere aynı komisyon nezdinde itiraz edebilirler.

(Dışişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 8. — Tasarımın 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarımın 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

IX - Tazminatın ödenmesi :

MADDE 10. — Takdir ve Tevzi Komisyonunca hak sahiplerinin tamamı tespit edildikten ve 9 ncu madde gereğince alacakları tazminat tutarı bulunduktan sonra ödemeye başlanır.

Hak sahipleri için takdir olunmuş tazminat tutarı, 8 nci maddede yazılı dağıtılacak tazminattan fazla olduğu takdirde, her hak sahibi için takdir olunan tazminattan gerekli oranda indirme yapılır.

Ancak, gerek hak sahibi olmadıklarına karar verilmesinden, gerek hak sahibi olduğuna karar verilmeyle beraber takdir olunan tazminatın azlığından dolayı itiraz edenlerin bulunması halinde, bunların taleplerinin karşılanabilmesi için, ihtilâflı dosyalar için, mevcut paramın % 30'u bloke edilir ve % 70'i avans olarak hak sahiplerine verilir.

MADDE 11. — Tasarımın 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Bütçe Plan Komisyonunun kabul ettiği metin)

VII - Tazminat olarak dağıtılacak para :

MADDE 8. — Tasarımın 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

VIII - Kıymet takdiri :

MADDE 9. — Tasarımın 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

IX - Tazminatın ödenmesi :

MADDE 10. — Takdir ve Tevzi Komisyonunca hak sahiplerinin tamamı tespit edildikten ve 9 ncu madde gereğince alacakları tazminat tutarı bulunduktan sonra ödemeye başlanır.

Hak sahipleri için takdir olunmuş tazminat tutarı, 8 nci maddede yazılı dağıtılacak tazminattan fazla olduğu takdirde, her hak sahibi için takdir olunan tazminattan gerekli oranda indirme yapılır.

Ancak, gerek hak sahibi olmadıklarına karar verilmesinden, gerek hak sahibi olduğuna karar verilmeyle beraber takdir olunan tazminatın azlığından dolayı itiraz edenlerin bulunması halinde, bunların taleplerinin karşılanabilmesi için, ihtilâflı dosyalar için, mevcut paramın % 30'u bloke edilir ve % 70'i avans olarak hak sahiplerine ödenir.

X - Komisyon kararlarına itiraz :

MADDE 11. — Tasarımın 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

XI) Yönetmeliğin düzenlenmesi :

MADDE 12. — Bu kanunda sözü geçen yönetmelik Maliye Bakanlığınca düzenlenerek yürürlüğe konulur.

XII) Yürürlük ve yürütme :

MADDE 13. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

15 . 7 . 1974

Başbakan <i>B. Ecevit</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>N. Erbakan</i>	Devlet Bakanı <i>O. Eyüboğlu</i>	Devlet Bakanı <i>İ. H. Birler</i>
Devlet Bakanı <i>S. A. Emre</i>	Adalet Bakanı <i>Ş. Kazan</i>	Millî Savunma Bakanı <i>H. Işık</i>	İçişleri Bakanı V. <i>Ş. Kazan</i>
Dışişleri Bakanı V. <i>H. Işık</i>	Maliye Bakanı <i>D. Baykal</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>M. Üstündağ</i>	Bayındırlık Bakanı <i>E. Çevikçe</i>
Ticaret Bakanı <i>F. Adak</i>	Sağ. ve S. Yar. Bakanı <i>S. Cizrelioğlu</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>M. Türkmenoğlu</i>	Gıda T. ve Hay. Bakanı <i>K. Özal</i>
Ulaştırma Bakanı <i>F. Güley</i>	Çalışma Bakanı <i>Ö. Sav</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>A. Doğru</i>	En. ve Tab. Kay. Bakanı <i>C. Kayra</i>
Turizm ve Tan. Bakanı <i>O. Birgit</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>A. Topuz</i>	Köy İş. ve Koop. Bakanı <i>M. Ok</i>	Orman Bakanı <i>A. Şener</i>
	Genç ve Spor Bakanı V. <i>O. Birgit</i>		

(Dışişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

XI - Yönetmeliğin düzenlenmesi :

MADDE 12. — Bu kanunda sözü geçen yönetmelik 2 ay zarfında Maliye Bakanlığınca düzenlenerek yürürlüğe konulur.

MADDE 13. — Tasarımın 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Tasarımın 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Bütçe Plân Komisyonunun kabul ettiği metin)

XI - Yürürlük ve yürütme :

MADDE 12. — Tasarımın 13 ncü maddesi 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Tasarımın 14 ncü maddesi 13 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

